

Marek ZDZIECH

TWÓRCY I KONTYNUATORZY (część II)

90 letni dorobek Towarzystwa Wiedzy Obronnej to przede wszystkim pełna zaangażowania, nie pozbawiona twórczej pasji praca tysięcy działaczy, dla których zdolność obronna kraju, bezpieczny byt współobywateli, w każdym okresie naszej państwowości, były sprawami wagi najwyższej. To dzięki ich staraniom w naszym wojsku potrzeby nieustannego doskonalenia żołnierzy, samokształcenia kadr oficerskich mogły być pełniej zaspokajane, a wiedza służąca naszemu wspólnemu bezpieczeństwu docierała do szerokich kręgów społeczeństwa. Z okazji Jubileuszu TWO przypominamy sylwetki twórców Towarzystwa oraz zasłużonych dla jego rozwoju działaczy.

*

Gen. dyw. **Stefan MOSSOR** (1896–1957). W latach 1914–1917 żołnierz Legionów Polskich, od 1918 r. w Wojsku Polskim. W latach 1921–1927 dowodził szwadronem w 3 Pułku Szwoleżerów Mazowieckich w Suwałkach. Następnie był słuchaczem Wyższej Szkoły Wojennej w Warszawie. W 1930 r. ukończył studia w École Supérieure de Guerre w Paryżu uzyskując tytuł naukowego oficera dyplomowanego. W kampanii wrześniowej 1939 r. dowodził 6 pułkiem Strzelców Konnych w Kresowej Brygadzie Kawalerii. W latach 1939–45 w niewoli niemieckiej, w 1943 r. przywieziony do Katynia, gdzie zapoznano go z masowymi grobami polskich oficerów więzionych w Kozielsku. Od 1945 r. ponownie w Wojsku Polskim, m.in. jako zastępca szefa Sztabu Generalnego WP. W 1950 r. aresztowany

31 marca 1947 r. minister Obrony Narodowej powołał go na przewodniczącego Centralnej Komisji Organizacyjnej Kół Pracy Społecznej, które w swoim założeniu miały służyć edukacji środowisk wojskowych. W 1950 r. aresztowany pod zarzutem „antypaństwowego spisku w wojsku” i skazany w tzw. procesie generałów na karę dożywotniego więzienia i degradację. W 1956 r. zwolniony z więzienia i zrehabilitowany powrócił do służby wojskowej, zajmując stanowisko szefa Biura Studiów i Doświadczeń Wojsnych MON.


~~~~~  
Gen. dyw. dr **Franciszek SKIBIŃSKI** (1988–1991). Pisarz wojskowy, teoretyk i badacz sztuki wojennej, doktor nauk humanistycznych, uczestnik czterech wojen. Od listopada 1919 r. służył w 14 Pułku Ułanów Jazłowieckich. W 1937 r. objął stanowisko szefa sztabu 10 Brygady Kawalerii. W czasie II wojny światowej walczył m. in. w składzie 1 Dywizji Pancernej w kampaniach w zachodniej Europie. W 1947 r. powrócił do Polski, wszedł w skład Grupy Organizacyjno-Przygotowawczej Akademii Sztabu Generalnego WP, zostając

w niej szefem Katedry Broni Pancernych. W 1952 r. aresztowany i skazany w „procesie generałów” na karę śmierci. W 1954 r. zostaje ułaskawiony, a w 1956 r. uniewinniony.

Od stycznia 1957 r. zostaje zastępcą, następnie szefem Biura Studiów MON. Był współinicjatorem tworzenia w naszych siłach zbrojnych **Kół Wiedzy Wojskowej**. Uczestniczył w pracach **Centralnego Zespołu Organizacyjnego KWW**. W 1963 r. na Zjeździe przedstawiciele Kół ze wszystkich rodzajów sił zbrojnych został wybrany przewodniczącym nowo powołanej **Rady Naczelnej KWW**.

~~~~~  
Gen. broni **Zygmunt DUSZYŃSKI** (1914–1973). W czasie II wojny światowej żołnierz 1 Armii WP, uczestniczył, jako zastępca dowódcy 3 pp. w walkach o Berlin. Po wojnie był m.in. dowódcą 16 i 1 DZ. W latach 1959-1965 piastował stanowisko Głównego Inspektora Szkolenia WP, wiceministra Obrony Narodowej. W okresie od 15.03.1960 r. do 23.01.1963 r. był przewodniczącym **Zespołu Organizacyjnego Kół Wiedzy Wojskowej**. Z założenia miały one charakter zespołowej pracy samokształceniowej kadry oficerskiej WP.

Ich organizacja i działalność została po raz pierwszy w powojennej historii naszego wojska wsparta stosownym rozkazem MON. Pracą Zespołu kierował do Zjazdu Przewodniczących KWW, który obradował 23.01.1963 r.

~~~~~

Gen. dyw. prof. dr hab. **Władysław MRÓZ**. W Wojsku Polskim pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji dowódczych i sztabowych, m.in. dowodził 1 Warszawską Brygadą Artylerii Armat, był szefem Inspekcji Sił Zbrojnych, a także komendantem Akademii Sztabu Generalnego WP. Od 1964 r. Kierował pracami Rady Naczelnej Kół Wiedzy Wojskowej, zaś z chwilą utworzenia **Towarzystwa Wiedzy Wojskowo-Obrońnej** (27 kwietnia 1972 r.) powierzono mu, do czasu wyborów, funkcję prezesa TWW-O, którą sprawował do 17 września 1973 r.

~~~~~

Płk dypl. **Mikołaj PLIKUS** (1926-1983). Swoją żołnierską służbę rozpoczął w grudniu 1944 r. w 9 zaporowym pułku piechoty. Szkołę oficerską ukończył w 1945 r. odbywając praktykę liniową w 11 i 57 pp. 18 DP. W 1952 r. ukończył Akademię Wojskową im. F. Frunzego w Moskwie. Był wykładowcą w ASG i AP, pracował w Komisji Rozjemczej w Korei.

26 czerwca 1973 r. minister ON wyznaczył go na stanowisko **prezesa TWW-O**. Na IV Krajowym Zjeździe Delegatów Towarzystwa (3.11.1977 r.) został wybrany **prezesem ZG TWO**. Funkcję tę pełnił do 21.04.1983 r.

W swojej 10-letniej działalności jako prezes TWO wniósł wielki osobisty wkład w rozwój organizacyjny Towarzystwa, uporządkowanie jego struktur, znaczne wzbogacenie form pracy samokształceniowej i popularyzatorskiej, otwarcie się na środowiska cywilne. Był inicjatorem wielu ówczesnie nowatorskich przedsięwzięć wydawniczych, m.in.: „Kroniki Rodzajów Sił Zbrojnych i wojsk”, „Kroniki wydarzeń historycznych”, podręcznej encyklopedii wojskowej, wielu wydanych drukiem, lub w formie przeźroczy tematów z dziedziny wojskowości. Za jego prezesury Towarzystwo, uzyskując stosowne wsparcie MON, stało

się znaczącym instrumentem doskonalenia kadry zawodowej WP, jak również popularyzacji wiedzy obronnej w środowiskach pozawojskowych.

~~~~~

Płk dypl. **Jan BUGALSKI**. 24 listopada 1970 r. na Zejeździe przewodniczących Kół Wiedzy Wojskowej został wybrany **sekretarzem Rady Naczelnej KWW**. Wniósł wielki wkład w rozwój ich pracy samokształceniowej, a następnie przekształcenia Kół w Towarzystwo Wiedzy Wojskowo-Obronnej. Był wieloletnim **sekretarzem Zarządu Głównego Towarzystwa**. Ma swój osobisty wkład w przystosowywaniu, w miarę zmieniających się potrzeb, struktur organizacyjnych TWW-O, a następnie TWO, opracowywaniu dokumentów normujących dzia-

łalność Towarzystwa, jego aktywność poza środowiskiem wojskowym. Pod jego kierownictwem Biuro ZG TWO funkcjonowało na najwyższym poziomie merytorycznym i organizacyjnym.

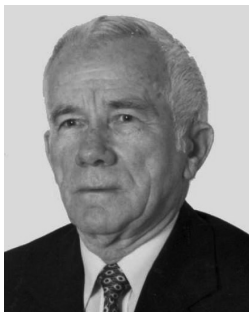
~~~~~

Płk dr **Antoni KARPIŃSKI** (1924–2005). Służbę wojskową rozpoczął w marcu 1944 r., w składzie 13 pp. brał udział w operacji łuzyckiej i praskiej (16.04–11.05.1945 r.). W 1949 r. rozpoczął studia w Akademii Sztabu Generalnego WP. Po ich ukończeniu w 1952 r. pozostał na tej uczelni jako wykładowca w Katedrze Historii i Sztuki Wojennej. Miał bogaty dorobek naukowy z dziedziny sztuki wojennej okresu II wojny światowej, był autorem książek, licznych artykułów i opracowań, cenionym nauczycielem akademickim kilku pokoleń dowódców i sztabowców – absolwentów ASG WP.

Swoją pracę zawodową godził z aktywną działalnością społeczną w Towarzystwie Wiedzy Powszechnej (lektor, członek Prezydium Zarządu Głównego, prezes Oddziału Regionalnego w Warszawie) oraz **Towarzystwie Wiedzy Obronnej**, pełniąc kolejno obowiązki: redaktora działu wydawniczego, wiceprezesa ZG TWO, **redaktora naczelnego „Wiedzy Obronnej”**. Jego kompetencje naukowe i wieloletnie doświadczenie dydaktyczne pozwoliły wydawnictwom Zarządu Głównego TWO uzyskać poczytność i wielce pozytywną ocenę.

~~~~~

Ppłk dr **Tadeusz SIUDA** służbę wojskową rozpoczął w 1946 r. Jest absolwentem Oficerskiej Szkoły Łączności w Sieradzu. Do rezerwy przeszedł w 1954 r. podejmując pracę w instytucjach resortu oświaty na stanowiskach wizytatora, głównego wizytatora, a w latach 1986–1987 wicedyrektora Departamentu Spraw Obronnych w ministerstwie Oświaty i Wychowania. Był redaktorem naczelnym czasopism: „Przy sposobieniu Obronne w Szkole” „Edukacja dla Bezpieczeństwa”.

Jest wieloletnim członkiem Towarzystwa Wiedzy Obronnej. W 1975 r. wszedł w skład pierwszego Komitetu Redakcyjnego wydawnictw TWW-O i udziela się w tym zakresie do dnia dzisiejszego, będąc cenionym autorem wielu publikacji i opracowań z dziedziny proobronnego kształcenia i wychowania młodzieży, samokształcenia nauczycieli z zakresu bezpieczeństwa, higieny pracy i nauki. Wielokrotnie był wybierany na Krajowych Zjazdach Delegatów do władz Towarzystwa, wnosząc wielki wkład w jego rozwój organizacyjny, zasięg i rangę oddziaływania.

Płk dypl. inż. **Adam SZEGIDEWICZ**. Służbę wojskową rozpoczął w 1944 r. jako żołnierz 4 pułku pancernego. Po ukończeniu Szkoły Oficerskiej Saperów był kolejno dowódcą kompanii, batalionu oraz szefem służby inżynieryjno-saperskiej 7 DP. Po ukończeniu w 1959 r. Akademii Sztabu Generalnego WP pełnił służbę w Śląskim Okręgu Wojskowym. W 1966 r. został przeniesiony do szkolnictwa wojskowego i wyznaczony na stanowisko komendanta WSOWInż. Następnie przeszedł do pracy w Sztabie Generalnym WP.

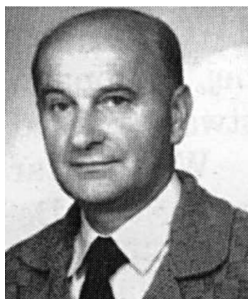

W listopadzie 1983 r. na II Krajowym Zjeździe TWO został wybrany **prezesem Zarządu Głównego** Towarzystwa. **Funkcję tę pełnił do 1987 r.** TWO pod jego kierownictwem w pełni realizowało swoje cele statutowe, znacznie rozszerzając krąg współpracy z innymi organizacjami społecznymi na rzecz popularyzacji problematyki wojskowo-obronnej. Równocześnie w okresie tym podjęto i zrealizowano szereg koncepcji wzbogacających ofertę edukacyjną w dziedzinie historii oręża polskiego, a także obywatelskich powinności obron-

nych. M.in. rozpoczęła się emisja medali pamiątkowych, ukazały się tematyczne publikacje o charakterze poradnikowym.

Zarząd Główny TWO w 1987 r. Uchwałą nr 8/87 nadał płk. Adamowi Szegidewiczowi w uznaniu zasług w dziedzinie upowszechniania wiedzy obronnej godność **Członka Honorowego TWO**.

~~~~~

Płk dypl. **Ryszard GAJDA** (1925–2006). Oficer broni pancernej. Przeszedł wszystkie szczeble dowodzenia od dowódcy plutonu do dowódcy DPanc. Pracował w Sztapie Generalnym WP, był wykładowcą ASG WP. Od 1981 r., po przejściu na emeryturę, podjął pracę w dziale wydawniczym Zarządu Głównego TWO. Był wieloletnim **sekretarzem redakcji „Wiedzy Obronnej”**, łącząc tę funkcję w ostatnich latach z prowadzeniem emisji i dystrybucją medali pamiątkowych TWO. Za wieloletnią owocną działalność został uhonorowany

medalem „**Zasłużony działacz TWO**”.

~~~~~

Płk dypl. Jan
KALISZEK
Red. naczelny
„Wiedzy Obronnej”

Płk Alfons
OLKIEWICZ
redaktor. w dziale
wydawniczym

Płk mgr Jerzy
SUWART
redaktor w dziale
wydawniczym

To między innymi oni współtworzyli wydawnictwa Zarządu Głównego TWO w formule obowiązującej dla czasopism popularno-naukowych lat 1975/85.

~~~~~

Płk mgr **Stefan DĄBROWSKI**. Służbę wojskową rozpoczął w 1948 r. Pełnił funkcje dowódcze w pododdziałach i oddziałach artylerii przeciwlotniczej. Po studiach w WAP w stopniu kapitana zostaje skierowany do Sztabu Generalnego WP, gdzie kolejno obejmuje stanowiska kierownicze w bibliotece naukowej oraz Centralnym Ośrodku Informacji Wojskowej. W 1987 r. na III Krajowym Zjeździe TWO zostaje wybranym **prezesem Zarządu Głównego Towarzystwa**. Funkcję tę sprawuje do 1992 r.

